

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกยางธรรมชาติมากที่สุดในโลก มีสัดส่วนการผลิตเป็นร้อยละ 34 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด และส่งออกร้อยละ 47 ของปริมาณการส่งออกยางทั้งหมดของโลก (สถาบันวิจัยยาง, 2549) ปัจจุบันไทยมีพื้นที่ปลูกยางพาราที่ให้ผลผลิตแล้วทั่วประเทศประมาณ 13 ล้านไร่ 90% ปลูกในพื้นที่ภาคใต้ ที่เหลือเป็นภาคตะวันออก และภาคอื่น ๆ โดยผลผลิตที่ได้ 90% ใช้เพื่อการส่งออก การปลูกยางพาราเกี่ยวข้องกับชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยางประมาณ 6 ล้านคน อุตสาหกรรมยางภายในประเทศมีโรงงานผลิตภัณฑ์ยางประมาณ 719 โรง ก่อให้เกิดการจ้างงานในโรงงานอุตสาหกรรมยางประมาณ 70,000 คน ยางจึงเป็นสินค้าที่มีการผลิตครบวงจรตั้งแต่ระบบการผลิต การแปรรูป การตลาด และการอุตสาหกรรม ความต้องการยางธรรมชาติเป็นความต้องการต่อเนื่อง (Derived Demand) ขณะที่ในปี 2548 ที่ผ่านมามีไทยส่งออกยางพารามูลค่า 148,868 ล้านบาท โดยมีตลาดสำคัญ 5 อันดับแรก ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา และเกาหลี (สถาบันยางพาราไทย, 2549)

ด้วยปริมาณการส่งออกที่สูงมากและการแข่งขันที่สูงมากในตลาดซึ่งไม่ใช่เพียงคู่แข่งในประเทศเท่านั้น น้ำยางชั้นยังสามารถผลิตได้อีกในอีกหลายประเทศ ซึ่งล้วนเป็นคู่แข่งรายใหญ่ทั้งสิ้น ผู้ประกอบการจึงต้องพยายามหาวิธีในการลดต้นทุนทางการผลิตให้ได้มากที่สุด เพื่อผลกำไรมากขึ้นและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้วย ต้นทุนการผลิตก็จะประกอบด้วย ค่าใช้จ่าย และปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ ค่าแรงงาน ค่าวัตถุดิบ ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ตลอดจนค่าจัดเก็บสินค้า ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ควรทำการพิจารณาทั้งสิ้น

จากที่ได้กล่าวมาแล้วทำให้ผู้ประกอบการต้องพิจารณา ซึ่งมีปัจจัยต่าง ๆ เช่น การจัดเก็บรูปแบบใหม่หรือการขนส่งแบบใหม่ซึ่งจะทำให้เกิดการประหยัดต่อการขนส่ง อย่างไรก็ตามก็จะต้องทำการศึกษาถึงความเป็นไปได้และการได้รับการยอมรับที่ดีจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องด้วย ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการเอง ในแง่ของการผลิต และผลสืบเนื่องไปยังลูกค้า จากการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของบรรณภัณฑ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

บริษัท เอบี รัมเบอร์ จำกัด ผู้ผลิตส่งออก น้ำยางชั้น 1 ใน 10 อันดับแรกของผู้ส่งออก รายใหญ่ของประเทศไทย มีสาขาทั้งหมด 9 สาขา โดยสาขาใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร บนถนนบางนาตราด และที่บางเขนอีก 1 สาขา จังหวัดพังงา 1 สาขา จังหวัดสงขลา 1 สาขา จังหวัด

ศุภราษฎร์ธานี 1 สาขา จังหวัดชุมพร 1 สาขา จังหวัดระยอง 2 สาขา และจังหวัดจันทบุรี 1 สาขา กำลังประสบปัญหาจากการแข่งขันที่รุนแรงในตลาด จึงจำเป็นต้องพิจารณาเพื่อปรับปรุงยอดค่าใช้จ่ายด้านต้นทุนสินค้าให้ลดลงมา เพื่อที่จะสามารถทำกำไรให้องค์กรได้มากขึ้น ดังนั้น การพิจารณาปรับลดค่าใช้จ่ายด้านบรรจุภัณฑ์ จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง บริษัทจึงพิจารณานำบรรจุภัณฑ์บรรจุน้ำยางชั้นที่เรียกว่า Flexibag หรือ Flexitainer มาใช้ในการขนส่งระหว่างประเทศ

Flexitainer เป็นบรรจุภัณฑ์ พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการขนส่งสินค้า มีลักษณะเด่น คือ มีขนาดเท่ากับตู้คอนเทนเนอร์แห้งหรือตู้สินค้าทั่วไป (Dry and General Cargo Container) ขนาด 20 ฟุต ซึ่งในปัจจุบันนี้มีผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ชนิดนี้น้อยมาก รวมถึงตำราหรือแหล่งค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ มีอยู่น้อยและไม่ครอบคลุมทั้งระบบ โลจิสติกส์ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะทำการศึกษากิจการโลจิสติกส์ และโซ่อุปทานสำหรับบรรจุภัณฑ์บรรจุน้ำยางชั้นเพื่อการขนส่งระหว่างประเทศ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีความสนใจและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงกับองค์กร ธุรกิจการส่งออกน้ำยางชั้นระหว่างประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตของตลาดสูงมาก และปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศที่ผลิตและส่งออกยางได้มากที่สุดในโลก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคของการจัดการโลจิสติกส์ และโซ่อุปทานสำหรับบรรจุภัณฑ์บรรจุน้ำยางชั้นเพื่อการขนส่งระหว่างประเทศ
2. เพื่อเสนอแนวทางการปรับลดต้นทุน โดยการนำบรรจุภัณฑ์บรรจุน้ำยางชั้นมาใช้ในการขนส่งระหว่างประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการจัดการโลจิสติกส์ และโซ่อุปทานพหุหลายชั้นสำหรับบรรจุภัณฑ์บรรจุน้ำยางชั้นเพื่อการขนส่งระหว่างประเทศ กรณีศึกษาบริษัท เอบี รับเบอร์ จำกัด ซึ่งจะทำการศึกษาวิธีการดำเนินกิจกรรมทุกขั้นตอน ตั้งแต่กิจกรรมจัดซื้อจัดหาบรรจุภัณฑ์ วิธีการบรรจุสินค้าเมื่อนำบรรจุภัณฑ์ไปใช้ในกิจกรรมการผลิต กิจกรรมการกระจายสินค้าเมื่อบรรจุเสร็จจนถึงการขนถ่ายสินค้าเมื่อสินค้าถึงปลายทาง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสังเกตการปฏิบัติงานจริง และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของบริษัทผู้ให้บริการบรรจุภัณฑ์บรรจุน้ำยางข้นและฝ่ายปฏิบัติการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของบริษัทผู้ส่งออกน้ำยางข้น
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เพื่อทำความเข้าใจทฤษฎี หลักการและปัจจัยต่าง ๆ ที่ต้องคำนึงถึงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารระบบโลจิสติกส์ของบรรจุภัณฑ์บรรจุน้ำยางข้น เพื่อการขนส่งระหว่างประเทศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงกระบวนการจัดการ โลจิสติกส์และโซ่อุปทานสำหรับบรรจุภัณฑ์บรรจุน้ำยางข้นเพื่อการส่งออกระหว่างประเทศ
2. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการจัดการโลจิสติกส์ และโซ่อุปทานในการส่งออกด้วยบรรจุภัณฑ์บรรจุน้ำยางข้น เพื่อลดต้นทุนในการขนส่ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) หมายถึง การเชื่อมโยงกระบวนการต่าง ๆ ของแต่ละกระบวนการให้ประสานกันตั้งแต่การออกแบบสินค้า การสั่งซื้อ การผลิต การจัดเก็บ ไปจนถึงการส่งมอบระหว่างธุรกิจหนึ่งไปยังธุรกิจหนึ่ง ตลอดทั้งต้นน้ำ ไปถึงปลายน้ำ เพื่อให้ได้สินค้าที่ตรงตามความต้องการของลูกค้า ทั้งในเรื่องของคุณภาพ ราคา เวลา สถานที่ และอื่น ๆ
2. การจัดการโลจิสติกส์ (Logistics Management) หมายถึง กระบวนการในการวางแผน ดำเนินการ และควบคุมประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการเคลื่อนย้าย การจัดเก็บสินค้า บริการ และสารสนเทศจากจุดเริ่มต้นไปยังจุดที่มีการใช้งาน โดยมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค (โกศล ดีศีลธรรม, 2548)
3. Flexitainer/ Flexibag หมายถึง บรรจุภัณฑ์ชนิดหนึ่งมีขนาดเท่ากับตู้แห้ง 20 ฟุต ทำจาก Thermoplastic (Re-Enforced PVC, PVC/ PU) มีขนาดตั้งแต่ 14000 ลิตร ถึง 24,000 ลิตร ใช้ในการขนส่งสินค้าที่เป็นของเหลว ที่ไม่กัดกร่อน และไม่เป็สินค้าอันตราย (ในการศึกษาครั้งนี้จะกล่าวถึงการนำมาบรรจุน้ำยางข้นเพียงอย่างเดียวเท่านั้น)
4. น้ำยางข้น (Concentrated Latex) หมายถึง ผลผลิตจากยางพาราประเภทหนึ่ง น้ำยางที่ใช้ในการส่งออกจะมีความเข้มข้น 60% D.R.C. ซึ่ง DRC มาจาก Dry Rubber Content

เรียกว่า ปริมาณเนื้อมะพร้าวแห้ง ซึ่งใช้บอกค่าเนื้อมะพร้าวแห้งเป็นเปอร์เซ็นต์ที่มีอยู่ในน้ำขาง เช่น นำน้ำขางไปขายซังได้ 100 กก. วัตถุประสงค์ DRC ได้ 60 แสดงว่ามีเนื้อมะพร้าวแห้ง 60 กก. นำไปคำนวณเงินที่ได้รับโดยใช้ 60 คูณด้วย ราคาขายน้ำขาง 79 บาท/ กก. (มีนาคม 2549) การผลิตน้ำขางเข้มข้น 60% DRC นั้น จะใช้วิธีการปั่นแยกด้วยเครื่องปั่นความเร็วสูง ซึ่งเป็นวิธีที่สะดวกและประหยัดที่สุด เครื่องปั่นสามารถแยกส่วนที่เป็น Serum (Skim) ออกจากส่วนที่เป็น DRC (Cream) ส่วนที่ได้ออกมาจัดเก็บในภาชนะแยกกัน

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University